

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Σ Τ Ο Ι Χ Ε Ι Α
Τ Η Σ
Μ Ε Τ Α Φ Τ Σ Ι Κ Η Σ .

Ε.γ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗΣ
ΤΠΟ

ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Διακόμης ἔτι ὄντος, ἔνιαχῶ χολαρχῆτος τοῖς
αὐτῶ Ἀκρωμείοις πρώτῳ ἀπαπτυοσόμενα

Νυνὶ δὲ παρὰ τῆς

ΖΩΣΙΜΑΔΩΝ ΑΥΤΑΔΕΛΦΩΝ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΖΩΗΣ, ΚΑΙ ΜΙΧΑΗΛ

Τοῖς

Ὀμογεμεῖσι Φιλολόγοις φιλοτίμῳ δαπαμῆ ἐπὶ
τῷ διαμεμηθῶναι δωρεὰν τύποις ἐκδοθεῖσα.

Ἐπισασία Σπυρίδωνος Βλαντιῆ.

Τ Μ Η Μ Α Β΄.

Ὅπερ ἐστὶν

Η Κ Ο Σ Μ Ο Λ Ο Γ Ι Α

Ε Ν Ε Τ Ι Η, Σ Ι Ν.

Παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων.

1805.

Τ Η Σ
Μ Ε Τ Α Φ Υ Σ Ι Κ Η Σ

Β Ι Β Λ Ι Ο Ν Β΄.

Ο Π Ε Ρ Ε Σ Τ Ι Ν

Η Κ Ο Σ Μ Ο Λ Ο Γ Ι Α.

§. υ π'. **Μ**ικρόν κατωτέρω γνομήν ή δὲ τῷ ὄντος κατα
γνός, κὲ τῷ, ἢ ὄν, ἐπιθεωρημένων αὐτῶ, ὑπερπετῆς ἀχει
τῶδε φερομένη σοφία, τῆς σωματικῆς ἀπάσης φύσεως τὴν
θεωρίαν ἀναβάλλεται, κὲ τὸν ὅλον δὲ κόσμον σκέμμα προ-
τίθεται ἑαυτῆς ἐκ ἀλλότριον. Εἰ γὰρ κὲ τῆς περὶ φύσεως
πραγματείας ὑποκείμενον ὁμολόγηται εἶναι τῶδε τὸ Πᾶν,
ὃ καὶ φύσις ἀνόμασαι· (§. σ ο γ'.) ἀλλ' ἢτε ἕκτασις, καὶ
ὁ ἔσος τῆς θεωρίας, ὡς ἐπὶ πολλῶν, κἀνταῦθα τὰς ἕ-
ξεις διέσσει· τῆς μὲν γὰρ περὶ τῷ Κόσμῳ τῷ ὑφεσῶτος δὴ
τέτε, καὶ μόνε, ἢ σκέψις· τῆς δὲ καὶ περὶ ὅτις ἀλλου,
κατ' ἀφίρεσιν ἀπὸ τῷ παρόντος, καθόλου ὁ λόγος. Καὶ ἢ
μὲν τῶνδε, ὡς ἔχει, ἀφορᾷ, τὰ περιόντα αὐτῶ πάθη πο-
λυπραγμοσύνα· ἢ δὲ, καὶ εἴτις ἕτερος περὶ τῶν, διωπα-
τῶς ὅτιν ἔχων, ὡς αὐτὸ ἐδέχοιτο ἔχειν, ἢ μὴ, ἐπισκοπεῖ,
τὰ περὶ εὐσόμενα αὐτὸ κακίον προσεξετάζουσα. Καὶ τῆ μὲν
ἢ φύσις, κὲ ἢ κατ' αὐτῶ ἐν τοῖς ἔσιν ἀρχὴ τῆς κινήσεως
κὲ τῆς ἠρεμίας τὸ θηρολόγιον, ἐπὶ δὲ τῶ θήραν ποδηγέ-
τις τὰ πλείστα ἢ αἰδησις γίννεται, δι' ἐμμελῆς ἀετιρή-
σεως, κὲ πείρας ἀκρίβους τῶ ἐπὶ τῶ σωματικῶν ἀλήθειαν
ρίνηλατῶσα, κὲ ἕξιχνύουσα· τῆ δὲ, κὲ τὰ κισιωδῶς τῆ ἐ-
νύλω φύσει προσήκοντα ἀκρίβουσα, κὲ περὶ τῶ ἀρχῶν, καὶ
αἰτίων, κὲ τῆς καταβολῆς, κὲ τῆς τάξεως, κὲ συναρμογῆς,

Metaph. Tom II.

Α

κα-

καθ' ἡν ἔπος τε, καὶ εἴτις ἄλλος ἄγκοσμος, πέφυκεν ὡς ἐκ
 μελῶν συναρμολογεῖσθαι, πρόκειται ἢ εἰσήγησις, μάλλον
 ἢ ταῖς ψυχρῶν ἑκάστον αἰσθητικαῖς ἀντιλήψεσι, τῶν λόγων πει-
 θαρχέσει, καὶ ὑπὸ τῶν κοινοτάτων ἐννοιῶν, ἃς ἡ Ὀντολογία
 φθάσασα εἰς τὸδε ἡμῖν ἐξέθετο, χειραγωγημένη. Διὸ κα-
 κείνας μὲν ἐκληφθεῖσα ἢ ψυχρῶν τῶν Κόσμου διδασκαλία τῆς
 Φυσιολογίας μέρος αὐτῆς εἶναι ἐπίσημον, καὶ Κοσμολογία φυσικῆ
 καὶ εἰδική προσακέσειν. Οὕτω δὲ τῆς ἀνὰ χεῖρας ἔ-
 ξεως κεφαλαϊαῶδες τε, καὶ οἰκείως ἔχουσα κέμεται σκέψις,
 καὶ Μεταφυσικῆ, Καθόλου τε καὶ Διαβατικῆς Κοσμολογίατε,
 καὶ Κοσμοσοφία, εἰωθεὶν ἐπισημαῖσθαι, παρ' οἷς ἐκ ἀλυσι-
 τελῆς ἐν ἐπισημαῖς καινοτομαῖν ἐγνωσται τὰ ὀνόματα.

§. υπ α'. Συγγρίδα δὲ τῶν ἐν χερσὶ θεωρίαν ἑαυτῆς ἔ-
 σαν, ἢ προλαβῶσα ἐγκρίνειτε, καὶ προσίεται· τὸ τε ὀντολο-
 γικὸν εἶδος, τὸ ψυχρῶν τῆς Κοσμολογίας ἐκ ἀπαξιοῦ ἔχειν
 ἄδοχον. Ἐκατέρωθεν ἡ ἀνωτάτη καὶ ὑπερκειμένη ἢ σκέψις, τῶν
 μὲν τὰς προσηκείας τῶν ἀπλῶς ὄντι κοινοτάτας ἐνοίας ὑ-
 ποτιθεμένη, τοῦ δὲ τὰς ἐν γῆρι τῶν ἐκ πλειόνων φύσεων
 ἄγκοσμημένην ἐνὶ, ὡς ὅλον, συντάγματι. Καὶ μὲν καὶ ἐκ
 τῆς τὰς ἀρχάς, τὸ πολὺ μέρος, αἷς αὐτῶν χηρῶν, ἢ φυ-
 σικῆ συμφορῆς πραγματεία, ὡς ἐξ ἐκείνων πᾶσα μι-
 κρῶν ἐπισημη· ὡς καὶ ἐδὲν ἀπεικός, εἰ πρὸς τῶν ἀρχικω-
 τάτων ἀνάγεται ἔξιν, ἢ καθ' ἑαυτῶν τὸ ἀρχικόν τε, καὶ ὑ-
 περέχον τῆς θεωρίας ἀποϊχομένη εἰσήγησις.

§. υπ β'. Οὕτω δέτοι ἐξειλημένη ἢ Κοσμολογία, θεω-
 ρίατις ὄσι, ψυχρῶν Κόσμου ἐν γῆρι, καὶ λόγον ἐπισημη πρό-
 ποντα, τὰς ἀρχάς καὶ αἰτίας, καὶ τῶν καταβολῶν, καὶ τῶν
 τάξιν, οἷς συνίσταται καὶ συναρμόζεται τὸ ὅλον συντάγ-
 μα, φιλοκρινῶσατε καὶ κατασκοπεύουσα. (1) Ἡ ἄλλως ἐπι-
 σημη, ἢ τὸν Κόσμον καὶ γῆρος θεωρῶσα, ὡς ὅλοντι ἐκ με-
 ρῶν πλειόνων συγκροτημένην, καὶ ποικίλων παθῶν τε καὶ
 βόπων, καθ' ἡν ἔχει ὀλοκληρίαν, δεκτικὸν ἀναδεικνύμε-
 νον. (2)

§. υπ γ'.

(1) Γενεώσ. Μεταφ. Μέρ. Α'. Προλεγ. §. 3.

(2) Ουέλφ. Ἐν Κοσμολογ. τῆ κατά γένεσ. Προλεγ. §. α'.

§. υπ γ'. Πρώτος ἐν τῷ ἔτιω ἔχουσιν ἐπισημῶν πε-
πραγματοδμήσας, ὁ πρὸς τοῖς Γερμανοῖς μὲν κλέσας καθ' ἡ-
μᾶς φιλοσοφίας Οὐόλφιος φέρεται. "Ο γερμῶν ἔχ' ὡς ἄρα
χωρῶν τῆτο ἐπιβάς ἀσιβὲς πάμπαν τοῖς ἄλλοις, κ' ἄβα-
τον, κλειζέδω. (ἐγγύοντο ἦ οἱ καὶ πρὸ ἐκείνων τῶν τειχῶν
ἀφ' ἁμῶν θεωρημάτων κ' παλαιοί, καὶ νεώτεροι.) ἀλλ' ὡς
τὰ ἀσοράδην τοῖς ἄλλοις πρὸς τῶν εἰρημένων, πρῶτος συλ-
λέξας ἐκείνος, κ' εἰς ἐν ἀθροίσας, κακτέτων, οἷον ἐκ με-
λῶν ἀκόσμως τῇ δε κακῆσε παρερρίμῶν, σῶμα ἐν ἄρ-
τιον διδασκαλίας ἐμμελῶς συναρθράσας τε καὶ κοσμήσας,
καρπύδω τὸν ἔπαινον.

§. υπ δ'. Ἀπτεόν τίνυμ κ' ἡμῖν (παρῆσω δὲ τῆ λόγῃ
ἔφορος ὁ Θεός.) τῆς προπείσεως εἰσηγήσεως, δὲθὺς μετα-
τὴν φθάσασιν ἀμεθόδοις προβαίνουσι κ' οὐρύθμω. Ἀπτεόν
δ' ἐν ὡς οἷον τε (πλήθει γάρ τε κ' ποικιλίᾳ πραγμάτων,
καθ' αὐτῶν ἢ ἕξις ἀθροτέρα καθίσταται.) ἐπιτεμημῶς τε,
κ' πρὸς ληπτικῶς τῶν μὲν κεφαλαιωδεύρων, κ' οἷον ὄστων
τινῶν κ' νόρων, οἷς ἢ Κοσμολογικῆ Θεωρίᾳ σφείζεται κ'
συνέχεται, λόγον σκελετώδη τινὰ προσησαμῶσις, τῶν δ' ἐ-
πὶ τῶτοις, κ' πρὸς ταῦτα, τῶν δίκλων ὑμῶν τινῶν ὄντων,
κ' μυῶν, καὶ πιμελῆς, οἷς αὐ πρὸς τὸ ἀβρότερον ἢ παραγ-
ματεία κ' πρὸς τὸν ἐκπαινοίτο, παρημεληκόσιν. Οὕτω ἦ
αὐ κ' τῇ Μεταφυσικῇ σφεισαίμεθα, μὴ ἐκμελῆ αἰτῶν, κ'
ἠκροτεασμῶν τὰ καίρια, κ' οἷον ἠμίπνευ τινὰ, χαμαι-
κειμῶν ἐάσαντες, κ' τὰ χόνα φεισαίμεθα, μὴ κ' δόξαι-
μῶ (ὃ πυνθάνομαι ποτνωμῶς ὑμᾶς) πρὸς τῶν τῶτου
δαπανῶν ἀφειδῶς λίαν ἀσωτῶμῶν. Ἰμῶν δ' αὐ εἴη ταῖς
τῶ πόνων ἐπιθήκας ἀντικαταστήσαι τὸ τὰ χόνα μειώμε-
νον, καὶ δεῖξαι ἄρα, μὴ ἀπαραιτήτως κ' χόνα μακρᾶ, καὶ
πόνων πολλᾶ, δι' ἴσα ἐς αἰεὶ δεῖσαι τὴν μάθῃσιν, ὃ πάλαι
τεδρῦλληται. τῇ δὲ θατέρῃ ἐπιδόσει, μειαγωγυμῶς θατέ-
ρε, ἐν ἴσῳ λόγῳ, τῶ ἐξ ἀμφοῖν ἀίσεως συγκεκραμῶν,
ἐπὶ τῶ τῶ τέλος ἐξείναι ποτὲ ἰκίθαι ἐπιτόξιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Τίμα δήποτε τῷ Κόσμῳ εἴη, ὡς ἡμῖν ἐπὶ
τῷ παρόντι πρόκειται θεωρεῖν, ληπτέον;

δ. υπε. Ὁ δὲ μὲν, ἔμνη καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ, ὁ Κόσμος,
τὸ ὅσ' ἔστιν ἄνω καὶ γῆς ὅσ' ἔστι σύστημα, καὶ τῶν ἐν τούτοις φε-
ρομένων φύσεων. Λέγεται δὲ καὶ ἑτέρως Κόσμος, ἢ τῶν
ἄλλων τάξις τε, καὶ ἁκόσμησις, ὑπὸ Θεῶν τε, καὶ διὰ Θεὸν
φυλαττομένη, ὡς Δεισοτέλης ὠρίσατο (1). Καὶ εἴτις δὲ
ἄλλος Κόσμος ἄρα τῶν αὐτῶν ὑποστασίη, ἢ γὰρ νῶν προσ-
ληφθεῖν, εἰ μέλλοι ἁκόσμησις εἶναι, καὶ σύστημα πλειό-
νων αὐτῶν εἶη φύσεων, καὶ τάξιν αὐτῶν τῶν συγκροτούντων αὐ-
τὸν ὄντων, περιέχει πρὸς ἀλλήλα, καὶ συναφείαν. Καὶ πρὸς
γε τὸν Κοσμήτορα Θεὸν ὑφ' ἑστέ, καὶ δι' ὃν συνέχεται, ὡς περ
δὴ καὶ ὁ ὑφεστικῶς ἔπος, ἔπωτοι ὡς εἰκὸς αὐτῶν εἶη κακείνος,
ἀναφερόμενος. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ πάντη γινόμενον καὶ ἀεργὸς ἢ
φύσις ἀπέσραπται, καλλυέσθαι δὲ θέλει, ταῖς κατὰ εἶδη
τῶν πλειόνων δυνάμεσι, καὶ ἀλληλεχθεῖναι συνδεομένη ταῖς
διὰ τῶν δυνάμεων ἐνεργείαις, ἄλλων ἐπ' ἄλλα εἰς εὖδος τέ-
λος συνδόντων ἐπιτόξιν, εἶη αὐτῶν ἐκ' ἀπεικίτως ὁ Κόσμος
πλετών καὶ τὸ δραστικόν· καὶ τῶν ἐντεῦθεν δὲ μεταβολῶν
πλήθεσί τε καὶ διαφοραῖς καταποικιλλόμενος, ἀναδειχθεῖν αὐτῶν
ἔπω τῷ ὀνόματι ἀξίος.

δ. υπε. Καὶ τῶν (ἐφ' ὧν ἄνω τῶν ἁκόσμησός τε δὴ τῶν
τε συντάγματος, ἀναχθεῖναι ἡμᾶς ἐπὶ τῷ καθολικωτέρῳ
τῷ Κόσμῳ φερόμενον) αὐταῖς αἰδήσεσι καταδηλον ἔστιν ἐπὶ
τῶν δὲ τῶν ὑφεστικῶν, Α'. πολλὰ μὲν καὶ ἁμονίῳ ἅμα κεῖσθαι
τῶν ὄντων, ἀλλήλοις συνυφεστικῶν, καὶ συνυπάρχοντα. Β'.
πολλὰ δὲ καὶ ἀλλήλα διαδέχεσθαι. Γ'. Καὶ πάντα δὲ τὰ
τοιαῦτα διωκεῖσι μεταβολαῖς ὑπέκειν καὶ ἀλλοιώσεσι. Δ'.
δε

(1) Περὶ Κόσμου πρὸς Ἀλέξανδρον. Κεφ. β'.

δὲ καὶ ἀλλήλοις κατ' αἰτίαν αὐτὰ συμπεπλέχθαι, καὶ ἕται
 συναποπλεῖν τὸν ἐξ αὐτῶ ὅλον κόσμον. Ε'. δὲ καὶ ταῦ-
 τε αὐτὰ ἅμα πάντα ληφθέντα, μηδὲν ἔξω τῆ κατ' αὐτὰ
 συντάγματος ἀφαιλεῖν, ὡς ὅπερ αὐτὸς ὡς μέρη αὐτὰ ἀ-
 νάγοιτο.

Ζ. υπζ'. Καὶ τὸ δὴ Α'. ἕρανός αὐτὸς μαρτυρεῖ, ὃν αὐτὸς
 ἴσως ὁρᾷ, θεῶ ἀνώτατον οἰκηπίεον, καὶ γῆ φερέσβιος
 ἢ ὑπὸ ποσὶν ἡμῖν, παντοδαπῶν ζώων ἐστίατε ἕσα, καὶ
 μήτηρ (1). Καὶ τὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῖν, φωστήρων τε
 μεγέθη καὶ κάλλη, καὶ ἀστέρων συναναχορεύουσαι ἀπαύσεις
 καὶ τὰ ἐν ποσὶ ταῦτα, ζώων εἶδη μυρία, καὶ φυ-
 τῶν, καὶ δένδρων, πελάγη τε καὶ ποταμοί, καὶ τὰ ἄλλα, ἃ δὴ
 πάντα συναρμύει, μέλη οἰονεῖτινα ὄντα, τὰ μὲν μείζω,
 τὰ δὲ ἐλάσσω, ἅμα ὑφισῶτα, καὶ τῷ ὀλοχέρειαν τῶ παν-
 τὶ χαρίζομεθα. Τὸ δὲ Β'. πείρα πισῦται ἀμφιλαφῆς, ἡ-
 μέρας νύκτα δεδεχομένης, καὶ νυκτὸς ἡμέραν, καὶ τῶν ἡμέ-
 ρων καὶ φθορῶν ἀλληλοδεδοχῶς τελευτήων, καὶ ἕδὲ τῶν
 καλλίστων ἐν ἕρανῶ σώματων ἀβρομοῦτων ὄλων, ἐνδεδεχῆς
 δὲ ἀφαιρομένων. Ἄλλα καὶ τὸ Γ'. ἔχ ἡκιστα φανερόν, τῶ
 αὐτῶ δὴ τῶν ποσῶν ποιῶν καὶ ταῖς ἄλλαις καταστάσεσιν
 ἐπεροισμένων, καὶ μηδενὸς μηδαμῆ ἕσῶτος, ἀφαιλεῖτως δὲ
 ῥοῦντινα καὶ ἀπορροῦν ἀπαυσον ὑφισαμένων. Ἐφ' οἷς καὶ
 τὸ Δ'. μόλις γὰρ αὐτὸ, μᾶλλον δὲ μηδὲν αὐτὸ ἔχοις εὔρειν.
 κατ' ἑαυτὸ, καὶ δι' αὐτὸ ὄν. ἐπισκοπήσας δὲ ἄλλ' ἐξ ἄλλων
 ὄψητε, καὶ δι' ἄλλα, τῶ μὲν αἰτίων ὄντων, τῶ δὲ αἰτιατῶ.
 Καὶ ἔχ ἀπλῶς, διασῶ δὲ λόγῳ αἰτίας τῷ πρὸς ἀλλήλα
 ἀναφορῶν παρεχομένων ἰδεῖν, καὶ χέσιν. τῶ μὲν ποιητι-
 κῶς δηλονότι πρὸς ἄλλα ἀναφορῶν, τῶ δὲ τελικῶς.
 οἷον ποιητικῶς μὲν ἡλίῳ γῆ ἀφαιλεῖται. τελικῶς δὲ,
 ἐφ' ᾧ ἐπίσης τὰς φωτισμῶς ἀναδέχεσθαι, καὶ τὰς ἀφαι-
 λῆς τὰς ὑφ' ἡλίῳ, ἡ γῆ αὐτὴ σιμωσφαίρωται. Καὶ ἀνώ-
 μαλος δὲ συνέση τῷ ἐπιφανείῳ, πῆ μὲν εἰς κοιλάδας
 ταπεινωθεῖσα, πῆ δ' εἰς πεδία πλατωθεῖσα, πῆ δ' εἰς ὄρη
 κορυ-

(1) Λεῖς. Περὶ Κόσμου πρὸς Ἀλέξανδ. Κεφ. Β'.

κορυφαία, πῆ δ' εἰς φάραγγας διεργαγεία, καὶ ἁσφα-
 γας, καὶ ποικίλως ἔτι συνελόντι ἀξίβαχυνθεῖα, ὡς αὖ
 ἐν ὄγκῳ ποσάτω, πλείονα προίχοιτο τῷ καὶ ὀπιπολλῷ
 εὐρύτητα καὶ ἁύσασιν, καὶ πλείονων εἰς οἰκισίν τε καὶ κίνησιν,
 καὶ τὰς ἄλλας χεῖρας προσεπαρκέσειε. Τελούταϊον δὲ καὶ τὸ Ε'.
 ἀσφαλῶς ὁ λόγος αὐτὸς περὶ βόει· ἔξω γὰρ τῷ πάντων
 πῶς αὐτὶ ὑπολειφθεῖη, μὴ προφανῶς ἐπομένης τῆς ἀντι-
 φάσεως;

Δ. ο. π. η'. Ἐκ τέτων ἔν λαβεῖν ἔσαι τοῦ Κόσμου εὐνοίαν
 κατὰ τῶν, ὁρσαμένους τέτων εἶναι σύστημα ὀλικόν (ἁ
 τὸ Ε'.) πολλῶν ἅμα συνδραμύοντων, (τὸ Α'.) καὶ ἄλλων
 ἄλλα ἁδεχομύων, (Β'.) διωκεῶς μεταβαλλόντων, (Γ'.)
 ποιητικῶς τε, καὶ τελικῶς ἀλλήλοισι συνηρμοσμύων. (ἁ
 τὸ Δ'.)

Δ. ο. π. θ'. Καὶ δὴ ἐκ μὲν τῷ ὑφεσῶτων δὴ τέτων τῶν τε
 συνδραμύοντων ἀλλήλοισι, καὶ τῷ ἄλληλα ἁδεχομύων, τῷ
 ἔτι μὲν, ἐκ ἄλλως δὲ συνηρμοσμύων, ὅδε ὁ ὑφεσῶς, καὶ
 ἐκ ἄλλως, τῷ ἀειθμῶ εἰς, συνῆρτυται κόσμος. Ἄλλος δ' αὖ
 συναρτύοιτε ἐξ ἄλλων ὄντων πᾶσα ταῦτα αὐτὰ, ἢτοι σω-
 ζομύα τῶ καὶ τὸν δε εἰρμῶ καὶ τῆς τάξεως, ἢ μηδὲ τέτα. Ἡ
 γὰρ ἀλλοῖος καὶ ἐξ αὐτῶν τέτων, μόνη ἔοπη τῆ καὶ τὸν ἐν
 τῷ νῦν ὑφεσῶτι εἰρμόν, καὶ τῆς μεταξύ τῷ αἰτίων καὶ τῷ
 αἰτιατῶ χέσεως, μεταμεφθεῖσης, καὶ εἰς ἑτεροῖαν τινὰ με-
 τασοιχειωθεῖσης· ταυτὸν εἰπεῖν τῷ ἐν τῷ παντὶ θεσμῶν
 ἔεπομύων, καὶ ἁδῶ τῶς κειμύας, ἄλλων ἀντικαθισαμύ-
 νων· ἐξ ὧν καὶ τὰς καὶ πᾶσας μακρῶν αἰώνων Παλιγγε-
 νεσίας τῷ ἐκ τῆς Στοῆς, ὡς συστατικῶς ἄρα αἰεὶ ἄλλων καὶ
 ἄλλων ἁκόσμων, τῷ κατ' ἐκείνης, ὅτι παιδῶθιῶναι. Καὶ
 ἡ ἐν ἀπερρήτοις μυέμεθα τῶ παντὸς καινεργίαν, ἐκση-
 σομύα τῷ κρατέντων ἐν αὐτῶ ἤδη θεσμῶν, ἢτοι πάντων,
 ἢ πάντως τινῶν, καί γε ἐξαλλοιωθησομύα, ἐχὶ Κόσμου
 ἄλλα περὶ βόει ἐσομύα ὑπόσασιν, τῶ ἔετοι ὄντες,
 κατὰ τὸ δοκῶν τῷ ὑποσῆσαντι, ἀλλοιωτέτε καὶ ἐξαλλο-
 λοίωσιν.

Θεώ.

Θεώρημα Α'.

§. υ γ. „ **Τ**ῆ ὑπάρξει μιᾶς κὲ μόνης τῆς ἀειδμοῦ ἐσίας
 „ ἀπλῆς, Κόσμος ἐδὲς αὐ ὑποσαίη· συυδέτε δὲ δὴ καὶ
 „ μάλα.

Οὐ γὰρ αὐ ἐδὲ τὰ συυδεμύοντα, ἐδὲ τὰ δεδεχόμενα,
 ἐδὲ τὰ μεταβάλλοντα εἰς ἀλλήλα, ἐδὲ τὰ κατ' αἰτίας λό-
 γον ὅπως ἀλληλεχόμενα, ἐπὶ τῆς τῆς ἀειδμοῦ μιᾶς καὶ
 ἀπλῆς γροίτο αὐ (εἰς ὑποδ.) ἀρα (§. υπή. υπδ.)
 ἐδὲ Κόσμος. Ἄρα τὸ Α'.

Ἐπὶ δὲ τῆς συυδέτου καὶ μιᾶς γροίτ' αὐ ταῦτα. Καὶ
 κατ' αὐτῷ ἀρα ὑποσαίη κὲ Κόσμος. Ἄρα τὸ Β'.

Θεώρημα Β'.

§. υ γ α. „ **Ο**ὐδὲ τὸ ἐκ πλειόνων κὲ συυδεμύοντων, κὲ
 „ ἐπιδεχομύων, κὲ μεταβαλλόντων, καὶ κτὶ τὸν τῆς αἰ-
 „ τίας κὲ τῆς αἰτιατῆ λόγον ἀλλήλοισ ἐπιδεχομύων ὄντων
 „ σύστημα Κόσμον αὐ φαίημεν, εἴγε ταῦτα αὐτὰ κὲ ὑφ' ἐ-
 „ τέρων παρ' αὐτὰ εἴη πάχοντα, ἢ πρὸς ἕτερα ἐνεργῆντα.

Τὸ γὰρ εἰς ἐκείνων, μὲν τῆ παρ' αὐτὰ ἐτέρων, ὑφ' ἐ-
 λικῶς συυπαλαηθεδὲ σύστημα Κόσμος. (§. υπή. υπδ.)
 Εἰ δὲ τὸ εἰς ἐκείνων ἰδικῶς σύστημα τῆ ὀνόματος ἀξιώσαις
 χωρὶς τῆς ἐτέρων πρὸς ἄπερ ἔχειν τῷ ἀναφορῶ ὑποτίθε-
 ται, αὐ αὐ κὲ τὸ ἐν μέρει σύστημα Κόσμος (σὲ λέγοντος)
 κὲ ἐχὶ Κόσμος, μὴ ὀλικῶς συυεσαῖναι ὑποτιθέμενος, κατὰ
 τὸν λόγον (§. υπή.). Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

§. υ γ β. **Ο**ὕτως ἐν τὸ ὑφεσὸς συυταγμα ὀλικῶς νοη-
 τέον, οἶόντι σύστημα μέγα, ἐκ πλειόνων ἀλλων συυεσαῖς
 συυσημάτων ἀπλεσέρων, τῆ μὲν μαιζόνων, τῆ δ' ἐλασά-
 νων, ἀχει τῆς ἐλαχίσωντε κὲ ἀπλεσάτων ἐσιῶν, τῷ ἀ-

νάλυσιν ὀπιδεχομένον. Οὕτω φέρε τῶν ἰσῶν ἕκαστος τῶν λεπτοτάτων, ἐξ ὧν ἀνθρώπων τὸ σῶμα συσφασαι, συστηματίον μοι νοήσεις οἷον ἐκ πλείονων βραχυτάτων συγκεκροτημένον μορίων· ἐκ δὲ δὴ πολλῶν ἰσῶν, μῦς, καὶ ὑμῶν, καὶ ὄσων, κτ. Ἐκ δὲ τῶν ἅμα, μέλος ἐν οἷον ὁ βραχίον· ἐκ πλείονων δὲ μελῶν διαφορῶν ἐχόντων, τὸ ὅλον σῶμα ὀλοχερέμενον· ἐκ δὲ σώματος καὶ ψυχῆς φύσει συσπτομένον ὁ ἀνθρώπος, ὁ μικρὸς Κόσμος· ταῦτόν εἰπεῖν, τὸ ἔτι μικρὸν συστηματίον, μέγα δέτι ἐν τοῖς ἕσιν ὄν ἔχει τιμιότητα φύσεως, καὶ ἀριστίαν τῶν ἐν αὐτῷ δυνάμεων. Καὶ ἐκ πολλῶν ἀνθρώπων τὸ εἶδος· ἐκ δὲ πλείονων καὶ ἄλλων εἰδῶν κτηνῶν τε λέγων, καὶ φυτῶν, καὶ παντοίων τὰς φύσεις ἐμφύχων τε καὶ ἀψύχων, τὸ τῆς ἡμῖν οἰκουμένης ὑδρογείης σφάρας, μείζον σύστημα. Ἐκ μὲν ἐν πλείονων ἔσω συστημάτων πολὺ ἀλλήλων διαφορόντων, οἷον τὰ τῆς γῆς, τὰ τῆς σελῶνης, ἔρμῃ, ἀφροδίτης, ἡλίου, καὶ τῶν ἄλλων, τὸ ἔτι μείζον, τὸ τῶν πλανητῶν φημί, ὅπερ ἐξ ἑπτακαίδεκα σωμάτων, ὧν τεταγμένα καὶ θέσεις, καὶ μέγεθος, καὶ σχῆμα, καὶ κινήσεις, καὶ ἁπόσασις ἢ ἀπ' ἀλλήλων. Ἦδη δὲ ἐπεὶ τῶν ἀπλανῶν ἕκαστος ἀσέραν, ἡλιόστις, ὡς ἐπ' αὐτῷ πόρρω τοῦ καθ' ἡμᾶς φωστῆρος τῶν φύσιν ἀπέχων, ὑποτίθεται εἶναι, ἐκ ἀλόγως εἰκόσασιν οἱ καθ' ἡμᾶς φιλοσοφῶντες, καὶ ὡς εἴ εἷνα ἕκαστον τῶν σφεῶν, πλανητικὰς τινὰς συστάσεις ὑπονοεῖν· τάχα δὲ καὶ ἐκ πλείονων ὡραπλησίων συστημάτων, καὶ ἄλλα ἐφεξῆς ἔτι μείζονα τὰ συσισάμενα, ἐκ δὲ ἀπαξάπαντων συλλήβδην τὸ πᾶν, καὶ ὀλοχερὲς σῶμα, ὅπερ ἐδ' ὀφθαλμοῖς αὐτοῖς μικρόντι παρῖσασαι εἶναι ὡραπλησίων, παμμέγεθες δὲ ἡλίον, καὶ μονονεῖ ἀπέραντον τῶν λόγων ὅστις ὡραπλησίων καὶ διερωνώμενον, (1) πολλαπλῶν μὲν ὄν τῆ τῶν ἐν αὐτῷ φύσεων ποικιλία, ἀπλῶν δὲ καὶ μοναδικῶν, καὶ οἰαῖον τῆ σωμαρογοῖτε καὶ τάξει. Τῆτο γέν καὶ Κόσμος ἀκείει κυρίως, καὶ σύστημα, καὶ τὸ πᾶν, καὶ ἡ φύσις·

(1) Βεγγέτ. Βιβλ. β. Θιαρ. τῆς γῆς. Κιφ. ἐχάτ. Καὶ Γενεύσ. Σχ:λ. Πρετ. μ.δ'.

ΒΙΒΛΙΟΝ Β'. ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΑ. 9

σις· τὰ δ' ἐν αὐτῷ, ἕξ ὧν αὐτὸ ἔχει λαβὸν τὴν ὁλοκληρῆ
 εἶαν, ὡς ἄρα τοῖς λοιποῖς συνιόντα εἰς τὴν τῶ ὅλα συμ-
 πλήρωσιν, συστήματα μὲν, ὡς εἴρηται, καὶ ταῦτα ἐν μέ-
 ρει, Κόσμος δ' ἕξι. Ὡς εἶγε πρῶτ' αὐτῶν, ἢ Κόσμος ἢ
 ὑφ' ἑσῶς ἕτερος, ἢ καὶ πλείους, οἷον τι ἐγγύοντο τῷ πάλαι
 συχνοὶ ἐνειράξαντες, ἔχων μὲν ἐκεῖνος πρὸς τῶν τῶ κα-
 τ' αἰτίαςιν ἀσάφορῶν, ἕξίπεσεν αὐτῶν, ἢ συγκατῆξεν ἑαυτῶν
 ἐκπεσόντι ἢ τῶν, τῆς τῶ Κόσμου ἐπανυμίας καὶ τάξεως·
 μηδὲν δὲ κοινὸν πρὸς τῶν αὐτῶν, μηδὲ τῶν τυχεύσαν ἁ-
 σάζων καὶ λόγον αἰτίαι καὶ αἰτιατῶν γέσιν τε καὶ ἀπόνδωσιν,
 ἢ αὐτῶν ἕως, ἢτοι τῶ ἀειδμῶ, ἢ καὶ τῶ εἶδει ἁκενέ-
 μῶς.

Θεώρημα Γ'.

§. υγ'. „ **Ο** Κόσμος τρεπτός.
 Τὸ ἀξέπτον καὶ ἀπλάσαστον. (§. σιθ'.) Τριπτὸν δὲ
 παῦν ὅ,τι ἐκ τῶν ἐναντίων συλήρμωσαι. Κόσμος δὲ ἀπλῶς
 ἐκ αὐτῶν εἶη. (§. υγ'.) Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

§. υγδ'. **Ο**τι μὲν ἂν ὁ ὑφ' ἑσῶς ἕτος τοιαῦτος, ἢ ἢ αἰθι-
 σις αὐτῆ μαρτυρεῖ· ὅτι δὲ καὶ κατ' ἀφαιρέσιν τῶν ἀπὸ τῶ
 ὑφ' ἑσῶτος τῶ δὲ ὁ Κόσμος νομήμως ἔσπῃ ὑπόκειται, ἢ ἕξ
 αὐτῆς τῆς ἐννοίας τῶ ἐν ἄλλοις θεωρημῶν Κόσμου, (§. υπη.
 υπθ'.) κατέδηλον.

Θεώρημα Δ'.

§. υγέ'. „ **Ο** Κόσμος κατ' ὑπαρξιν ἐνδεχόμενος.
 Τὸ γὰρ ἔσπτον, καὶ κατ' ὑπαρξιν ἐνδεχόμενον ἔστι.
 (§. σκα.) Τρεπτός δὲ ὁ Κόσμος. (§. υγ'. υγδ'.)
 Ἄρα κτ.

Θεώ-

Θεώρημα Ε΄.

δ. υγς. " **Ο** Κόσμος εκ αὐ εἶη αἰώνιος.
 Οὐ γὰρ τὸ καθ' ὑπαρξίν ἐνδεχόμενον·; (δ. σκ'.) Τοῦ-
 ταν δὲ ὁ Κόσμος εἶναι ἐθέλει. (δ. υγέ.) Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

δ. υγς. **Π**εὶ τῆς ἐκ τῆ μὴ ὄντος ὑπὸ τῆ Δημιουργῆ πα-
 ραγωγῆς, καθ' ἣν ὁ ὑφισταὶς Κόσμος ὑπέστη, τῷ ἀποκα-
 λυφθῆναι ἐνταῦθα σιγῇ τιμήσας (καὶ γὰρ θεολογεῖν, ἐκ τῆς
 ὑπερφυῶς ἀποκαλυμμένην ἡμῖν ἤδη πρόκειται.) ἔχοις
 αὐ καὶ πᾶσι τῆς ἔξω σοφῶν λαβεῖν ἀφθόνως τὰς πίσεις.
 Εὐρήσεις γὰρ καὶ Ἑρμῶ τὸν τεισμέγιστον (ὃν ἐὰν τῆς τῆς
 Αἰγυπτίων καὶ τῆς Ἑλλήνων σοφίας πατέρα εἴπης, ἐκ αὐ
 αἰμάρτοις.) ἀμφιλαφῶς τὸν ποιητῶν, ὡς ἀρχῶν εἰσάγοντα
 τῆς πάντων (1). Καὶ Δίον τὸν ἀρχαῖον (2). Καὶ Ὀρφέα
 τὸν Λίνου μακίσταντα (3). Καὶ Ὅμηρον, καὶ Ἡσίοδον (4),
 καὶ Θαλῶν (5), καὶ Ἀναξαγόραν (6), καὶ Πυθαγόραν αὐ-
 τὸν, καὶ τὰς ἐκ τῆς Στωῆς ἀπαντας (7). Καὶ Πλάτωνα
 δὲ, (8) (ἔ γὰρ τῶν ὑποκειμένων τὸ δόγμα, ὡς Ἀει-
 σοτέλει εἴρηται (9), ἐνδίδωσιν ὑποτοπῆσαι, ἢ ἐν Τιμαίῳ
 εἰσήγησις. Καὶ πάντα ἀπλῶς τὰς ἀπὸ τῆ Ἀεισοτέλει, αὐτῶ
 τῆς

(1) Ἐν τοῖς δυσὶν αὐτῶ Βιβλ. ὡν τὸ μὲν ἐπιγράφεται Ποίμανδρος,
 τὸ δὲ Ἀσκληπιός.

(2) Παρὰ Λαίρτ. Βιβλ. α΄, καὶ Ἀεισοβέλοι ἐν Βιβλ. ιγ΄. τῆς
 Εὐαγγ. Πρωτ. Εὐσεβ.

(3) Ἐν τοῖς φερσιμ. Ὀρφικῆς.

(4) Παρὰ Εὐσεβ. ἐντα αὐτῶ.

(5) Λαίρτ. ἐν βίῳ.

(6) Αὐτῶ.

(7) Πλ. τ. Βιβλ. β΄. Πεὶ Ἀρισκ. Κεφ. δ΄.

(8) Λαίρτ. ἐν βίῳ.

(9) Πεὶ Οὐραν. Βιβλ. α΄.

τίτε μαρτυρῶντος (1) εὐροίς αὐτὸ ἀφ' ἑαυτῆ εἶναι τὸν Κόσμον, ὡς δόγμα ἀλογίας μετὸν ἀποπτύσαντας. Τί δὲ δεῖ καθ' ἑαυτὸν πρὸς τῆτο παρεισάγειν, ἐνὸν ὅλα ἔθνη πρῶτα σαδαί μάρτυρας, τὸ Χαλδαίων (2), τὸ Αἰθιοπίων (3), τὸ Θηβαίων (4), τὸ τῶν Αἰγυπτίων (5), τὸ Περσῶν (6), καὶ Σινῶν, καὶ Ἰαπωνίων, καὶ Ἀμερικανῶν, ὡς ἰδεῖν ἔστι πρῶτα πολλοῖς τῶν Νεωτέρων, τοῖς τὰ ἐκείνων γραφῆ πρῶτα σαδαί. Παρα μὲν δὲ τοῖς Περσίταις τὸ Παλαιαχαικῆ, τὸν δημιουργὸν τῆ ἕρανῶ καὶ τῆς γῆς ὑμεῖ, πρῶτα δὲ τοῖς Μεξικανοῖς τὸ Βιτζλιπετζλι, ὡσαύτως τὸν ποιητὴν γεραίρει. Ἐφ' οὗ δὲ τῆς βαρβάρους παραλίπειν, τοιαύδε δόξα καὶ παρ' Ἑλλήσιν ἐκράτει ἀνεκασθεν, ὡς ἔστι μαθεῖν καὶ ἐξ αὐτῆ τῆ Πορφυρίου (7). ἢ ὄρα γὰρ φησὶ τῶν τῶν Ἑλλήσων σοφίαν, ἢ τῶσι δασκοπέμενος τὸν δὲ Δία, τὸν νῦν τῆ Κόσμου ὑπολαμβανόντες, ὅς τὰ ἐν αὐτῆ ἐδημιύργησεν ἔχων τὸν Κόσμον. Καὶ τὰ Ὀρφικὰ ἐξῆς ἀδει.

- ἢ Ζεὺς πρῶτος γένετο, Ζεὺς ὕστατος ἀργικέραυτος.
- ἢ Ζεὺς Κεφαλὴ Ζεὺς μέσος, Διὸς δ' ἐκ πάντα τέτυκται.
- ἢ Ζεὺς ἀρσῶν γένετο, Ζεὺς ἀφθιτος ἔπλετο νύμφη.
- ἢ Ζεὺς πυθμῶν γαίης τε, καὶ ἕρανῶ ἀσερόεντος.
- ἢ Ζεὺς βασιλεύς, Ζεὺς αὐτὸς ἀπάντων ἀρχιγένεθλος.

Καὶ ἐξέσαι ἄρα σὺν Ἀεισοτέλει, ἢ εἴτις ἄλλος ὁ τὸ πρὸς Ἀλέξανδρον περὶ Κόσμου ἔστι στυταξάμμος, (8) ὡς ἢ ἀρχαῖος ἔτος λόγος (εἰπεῖν) καὶ πάτεριος ἔστι πᾶσιν ἢ ἀνθρώποις ὡς ἐκ Θεῶ τὰ πάντα, καὶ ἔστ Θεῶ ἡμῖν συρέσηκεν. Οὐδεμία δὲ φύσις αὐτῆ καθ' ἑαυτῶν ἀυτάρκης, ἢ ἐρημωθεῖσα τῆς ἐκ τῆτε σωτηρίας (9). Πρὸς μὲν ἢν τοσαύτας μαρτυρίας τίς ἀπιδῶν ἐκ ἐν βραχεῖ λόγῳ θήσεται,

-
- (1) Πειρὶ Οὐρ. Βιβλ. α'. (2) Διόδ. Βιβλ. γ'.
  - (3) Αὐτ. Βιβλ. δ'. (4) Αὐτ. Βιβλ. β'.
  - (5) Διόδ. Βιβλ. α'. Ὀρα καὶ Εὐσέβ. Βιβλ. γ'. πειρὶ Εὐαγγ. Προπαρ. Ἀριθρ. ια'.
  - (6) Παρὰ Θωμᾶ Ὑδαί Κεφ. λγ'.
  - (7) Παρὰ Εὐσέβ. Βιβλ. γ'. Εὐαγγ. Προπαρ. Ἀριθρ. θ'.
  - (8) Κεφ. Β'. (9) Ὀρα Πλάτ. πειρὶ Ἰσίδ. καὶ Ὀσίρ.

ται, τὴν Ἐκνοφάνης (1) καὶ Ἀριστοτέλης (2) δοξασίαν; ὅπως καὶ Ἀριστοτέλης αὐτὸς ἐν τοῖς Τοπικοῖς, ἐξ ἡμισείας οἶον τῆς ἀληθείας ὑπεκιδεύς λόγῳ, (3) τοῖς δεικτικοῖς καὶ τὸ συγκαταλέγει τῆς προβλημάτων, ἃ ἄπορίαν ἔχει, φησὶ, « πότερον ἕτως ἔχει, ἢ ἔχ᾽ ἕτω, ἢ τὸ πρὸς ἀμφοτέρων εἶναι λόγος πιθανός, καὶ πρὸς ἄν λόγον μὴ ἔχοντος ὅτων μεγάλων, χαλεπὸν οἰόμενοι εἶναι τὸ διὰ τὴν ἀποδῆσαι ὅτι οἶον πότερον ὁ Κόσμος αἰδῖος, ἢ ἔ; καὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα ζητήσεων αὐτῆς. Παρὰ γε μὴν τὸ ἐκ τῆς ἐκτὸς πίστεως βάρος, ὅπερ ἔστω μικρὸν δήπου, ἐν ἕτω κοινῇ τῇ συμφωνίᾳ, τῆς ἰεραῆς αὐτῆς φύσεως φθειγγουμένης, πολλοὶ καὶ ἄλλοι λόγοι ἐπὶ τὸ δόγμα φέρουσιν, ὧν πρῶτον αὐτὸ εἶναι καὶ ἡμᾶς ἐπιταῦθα τινὰς γὰρ ὑποθέσειν.

Α. Οὐν εἰ τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον αὐτὸ καὶ αἰώνιον, (σ. ε.) ἔσαι δὴ τὸ αὐτὸ καὶ καθ' ἕπαρξιν ἀναγκαῖον. (δ. σ. β.) τοιαῦτο δὲ ὅτιν ὅταν τῆς πρὸς ἐσίαν ἀναγκαῖον ἢ ὑπαρξίς. (δ. αὐτ.) ταῦτόν εἰπὲν, πάθημα ἐσιωδῶδες (δ. σ. κζ.) ἔστω ἕδ' αὐτὸ εἶναι, ἕδ' αὐτὸ νοηθεῖν. (δ. σ. κη.) Ἀλλὰ ἢ καὶ δίχα τῆς ὑπαρξείας, κατάγει τὸ τί ἡ εἶναι νοητὸν ὁ Κόσμος. Καὶ ἢ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἕκαστον, ὧν εἰσὶ καὶ αἱ ὁπσηῖμαι. Οὐκ ἄρα ὁ Κόσμος αἰώνιος.

Β. Ἦτοι τὸ αἰδῶδες προσήκει τῷ Κόσμῳ ἐσιωδῶδες, ἢ ἐπικσιωδῶδες. Ἀλλ' εἰ τὸ δαίπερον, ἔχει αὐτὸ καὶ ἀποθνήσκειν, ὡς καὶ τὸν φθαρτὸν δυσατόν· τὸ δὲ τοιαῦτο ἐπ' αἰώνιον, ἀλλὰ τὸ ἀγόνητον, καὶ ἀφθαρτον (4). Εἰ δὲ τὸ πρῶτον, πότερον καὶ τοῖς μέρεσιν αὐτῶν σύμπτῃσιν οἰκείον τὸ, ἢ τοῖς μὲν, τοῖς δ' ἔ; εἰ ἢ ἐκεῖνο, ἕδ' ἄρα ἐν χρόνῳ, καὶ ἕδ' ἐν χρόνῳ· εἰ δὲ τὸ, καὶ τὸ ὑπὸ σελιώβῳ μάλιστα τὸ Κόσμου μέρος παθητὸν ὅτι, καὶ Ἀριστοτέλει ὁμολογεῖται, ἐν ᾧ « καὶ τὰ φθίγγεα κηραίνεται. (5) (εἰ γὰρ λέγειν ἤδη τὸ ὑπὸ πολλῶν ἀποδειχθεὶν, ὡς οὐδὲ τὰ ὑπὲρ τῆς σελιώβῳ

πάν-

(1) Παρὰ Πλάτ. Ἀρισκ. Βιβ. β. Κεφ. δ'.

(2) Φυσ. Η. καὶ ἐν τοῖς πρὸς Οὐραν.

(3) Τοπικ. Βιβλ. Γ'. Κεφ. Θ'.

(4) Α. Πρὸς Οὐραν. (5) Πλάτ. β. Ἀρισκ. Κεφ. δ'.

πάντη πάθους ἐκτός.) Ἄρα ἐπεὶ ἔς σύμπαντα τὰ μέρη αἰώνια, καὶ τὸ ὅλον· ἔστι δὲ τὸ ὅλον ὁ Κόσμος. (δ. υ π ή. υ γ α.) Ὁ ἄρα Κόσμος αἰώνιος τε ἅμα καὶ τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἐκ αἰώνιος καὶ τὸ ἀκόλουθον.

Γ'. Καὶ εἰ αἰδῖον τὸ πᾶν, καὶ ἀρχῆς ἐπέκεινα καὶ τέλους παντός, τῷ ἐν αὐτῷ λογικῶν ψυχῶν ἢτοι τὸ θνητὸν ὀποδευτέον ἔξ ἀνάγκης, ἢ τὴν μετεμψύχασιν, οἷς αὐτὸ μὴ τὸ ἐνεργεῖα ἀπειρον εἰσνεχθῆ, ὅπερ εἶναι τῷ ἀδυνατῶν, καὶ ἄριστοτέλης αὐτὸς (1) ἀπεφώτατο.

Δ'. Καὶ τὰ ἠθικὰ ἐκεῖνα καλέμματα ὀπχειρήματα, πρὸς ἀνασκύβω τῆς ἀτόπου δόξης, ἔς μικρὰ ἔχειν μοι δοκεῖ τὴν ῥοπλῶ· τί γὰρ δήποτε παρ' ἑλλείψιν συγγραφῶν, φησὶν ὁ Διοδώρος (2), τὰ πρὸ τῷ Τρωϊκῶν ἔστιν ἀγνοήματα; τί δὲ καὶ οὐδεὶς Ὀμήρου, οἷς Ἰωσήπος λέγει (3) φέρεται συγγραφεὺς ἀρχαιότερος; τί δ' οἷς ὁ Ἀφεικανός (4), πρὸ τῆς κατὰ τὰς Ὀλυμπιάδας τῷ χρόνον καταμετρήσεως, καὶ οὐδὲν ὅλως ἰσχύεται πίστεως ἀξίον; Πῶς δὲ καὶ τὰ τῷ Ἑλλήνων, καὶ τὰ τῷ βαρβάρων, οἷς Ἰουστίνος (5) κομιδῆ σείσθηται, εἰ ὁ Κόσμος αἰώνιος;

Ε'. Ἀλλὰ μὲν καὶ τὸ νηπιῶδες ἔτι εἰπεῖν, καὶ ἀπλῆς, καὶ ἀπλοῦς τῷ πάλαι, καὶ τὸ πρὸ τῆς ἔσοφας, καὶ πειροβόλας, καὶ οἰκήσεις αὐτοχεδιόντε καὶ ἀνεπιτήδουτον, καὶ τὸ ἀνείτρεκτον πρὸς ἄλληλα τῷ ἀφωρισμῶν τε καὶ ἀπαικισμῶν ἐθνῶν, καὶ μὲν, καὶ τῷ πολλαχῆ γῆς συλωσῶν ἀποικιῶν τὸ νεαρὸν ἔτι καὶ πρόσφατον, τί ποτε ἄλλο ἐλέγχει (6) ἢ τὸ Κόσμῳ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἀνθρωπείῳ γῆρι ἀρχῶν γῆρι θαι τινὰ ὑποστάσεως, καὶ ταύτῳ μηδὲ πᾶν πολὺ εἰς ἀρχαιότητα ὀφθατείνεσαν;

ς'. Καὶ

(1) Βιβλ. γ'. Τῶν Φυσ. καὶ Α'. Περὶ Οὐρανῶ.

(2) Ἐν Προσμ. τῷ Α'. Βιβλ.

(3) Κατὰ Ἀπίονος.

(4) Παρ' Εὐσεβ. Βιβλ. Α'. Εὐαγγ. Προπ.

(5) Παραμ. πρὸς Ἑλλ.

(6) Ὅρα Εὐσεβ. Βιβλ. α'. Περὶ Εὐαγγελ. Προπαρσ. Ἀειθ. ς'.

Καὶ Κικέρ. Βιβλ. β'. Περὶ Φύσ. Οἰῶν. Κεφ. κ γ'. καὶ κ δ'.

5. Καὶ ἡ ψὲς τὰς χειροδεσάτας δὲ, καὶ περιργιαιπάτας ἀνθρώποις τέχνας ἐπίνοια τὸ αὐτὸ μαρτυρεῖ (1). Οὐ γὰρ ἀμέλει κατακλισμοῖς παγκοσμίοις τισὶν, ἢ ἐμπορησμοῖς ἐπισκήψασιν ὑπολαβόντες ἐρῶσιν, ὅτι τὰ πρὶν εὐρημύα ἐξίτηλα γεγονότα, πάλιν ἀνδρεθλεύσαι συνέβη, τὴν δὲ ὄλα φθορὰν ἑαυτῆς ἠκίσα ἀξοδεχομένης τῆς φύσεως, εὐδὲ τοῖς τοιούτοις ψεπιπύσης παθήμασι, πλὴν εἰ καὶ θείαν μῆνιν ποτὲ πῶτο πάθοι, οἷον καὶ αἰ καθ' ἡμᾶς ἱεραὶ Γραφαὶ διεξίασιν, αἰ καὶ τὴν πῶν ὄλων δημιουργίαν εἰς Θεὸν ἀναφέροισαι. Εἰ γὰρ ἐν μέρει καὶ πῶτο δοίμην, ἔθνος ὄλον ἀρδὴν λαφθαρήσαι ποτὲ συγχαρήσαντες, τὰ γεμῶν ἄλλα πῶν ἔθνων τὰ πσαῦτα, τὰς εὐρέσεις διέσωσεν αὐτῶν, καὶ ὡς ἡμᾶς παρέπεμψε ψεμόντα, ὧν ἀναγκαιοτάτων ὄντων εἰ ῥάδιον, μᾶλλον δὲ οὐδὲ δυνατὸν ἢ ὄλας συμβεῦσαι τὴν ἄπομαθῆσιν.

Θεώρημα 5.

§. υγῆ. Ἡ Παραγωγὴ τῆ καὶ φυσικῶν ἔργων ἐν χρόνῳ ὑποσῶναι τὸδε τὸ Παῦ, ἀδυνατόν. Παραγωγὴ δὲ τῆ ἀπλῶς, ἀδὲ τὸ δυνατὸν εἶναι, καὶ ἀναγκαῖον. Τὸ γάρτοι φυσικῆ ἔργου τυχαῖον τὸ εἶναι, τοῖς ἐν τῆ φύσει αἰτίοις, δειτέρως γέν, ὡς ἀρχαῖς ἀναθετέον. Καὶ ἐξ ὑλῆς προϋφέσεως, καὶ ἀπὸ προηγεμένης κινήσεως γίνεσθαι, ὁμολογητέον. (§. σξ'.) Οὕτω δέτοι ἐν χρόνῳ ὑποσῶναι τὸ Παῦ, εἴτις δετείνοιτο, δάσει δὴ πρὸ τῶ παντός, ὅτε μηδὲν ἢ, αὐτὰ τὰ ἐξ ὧν τὸ Παῦ τὰ τε κατὰ φύσιν ποιῶντα πῶν αἰτίων εἰσάγων, καὶ ὑλῆν ἐξ ἧς, καὶ δυνάμεις ἀφ' ὧν, καὶ ἐνεργείας καθ' ἑαυτῶν, καὶ κίνησιν δι' ἧς, πρὸ ἐτιροσῶν ὅπερ αὐτῶν ἢ τὸ κινέμενον, ἢ τὸ ἀπλῶς ὄν, ὑποτιθέμενος.

(1) Ὁρα Κλήμ. Ἀλεξ. Βιβλ. α'. τῆς Σζουμ. Καὶ Πολύδ. Οὐργίλ. Πιεὶ Εὐρ. Τεχν. Καὶ Λακρήγ. Βιβλ. Ε'. Πιεὶ Φύσ. Ὅταν. Καὶ Γασσέδ. Τμ. α'. Φυσ. Βιβλ. α'. Κεφ. 5'.

μῦθος· ταῦτα δὲ λαμπαῖς συνίχεται ταῖς ἀντιφάσεσιν·
"Ἄρα κτ. "Ὁ τὸ Α'.

Τὸ δὲ ἐπὶ τὸ ἀπλῶς εἶναι, ἐκ τοῦ ταύτη μὴ εἶναι κατὰ δημιουργίαν ἀνακαλέμθον, ἐδὲν ἐκείνων εἰσάγει τῶν τῶν ἀντιφάσεις ἡμῖν ἀδινόντων, ὡς αὐτὸς τύχοι ὑπάρξεως· μόνον δὲ τοῦ ποιητικοῦ κηζεί, τοῦ παρ' αὐτὸ, κηζὶ ἐκτὸς αὐτῶν, αἰωνίως προόντες, κηζὶ ἀπειρον πλουτῶντος τὴν δυνάμιν· (δ. σ. ξ'. σ. ξ. α'. σ. ξ. β'.) ἔ δὴ φθάσας ὁ λόγος (δ. σ. ι. γ'.) ἀναγκαίαν τὴν ὑπαρξίν ἐπιστάσασα, "Ἄρα κτ. Ὁ τὸ Β'.

Ἄλλα ἦν μεταξὺ τῆς κηζὶ φύσιν θύσεως, κηζὶ τῆς ἀπλῶς τῶν εἶναι παραγωγῆς μέσον ἐδὲν· ἦτοι ἦν ἐκ προῦποκειμένων, ἢ ἐκ μὴ. Καὶ κινήσεως μεσιτοδύσεως πάντως, ἢ αὐτῶν κινήσεως τὸ ὑφεσῶς αὐτῶν ὑποσταθῆ· (δ. λ. ε'.) ὑφεσῶς δὲ ὁ Κόσμος. (ε. ξ. ὑποθ.) Καὶ δὴ κηζὶ ἐν χρόνῳ τὸ εἶναι λαβῶν. (δ. υ. γ. σ'. υ. γ. ζ'.) Κατὰ φυσικῶν ἄρα θύσεσιν ἀδυνάατον ὄν ἔως αὐτὸν ὑποστῆναι, (ε. ξ. α' τὸ Α'.) ἐπαύαγκες ὁμολογεῖν ὅτι ἀπλῶς παρήχθη (κηζὶ τὸ Β'.), τῆς κηζὶ δημιουργίαν ἀναγκαίως ἐκ τῶ μηδενὸς ὑπέστη. "Ἄρα κηζὶ τὸ Ι'.

Σχόλιον.

δ. υ. γ. θ'. **Ο** ὕποτοι τὸν Κόσμον μὴ ἀπ' αἰῶνος, (δ. υ. γ. σ'. υ. γ. ζ'.) ἀλλ' ἐν χρόνῳ, φυσικῆ μὲν θύσει ἐδαμαῖς, (υ. γ. η'.) παραγωγῆ δὲ τῆ ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ εἶναι, δεδημιουργῆσθαι ἀποδεδειχόσι, πρῶτον αὐτῶν εἶη, κηζὶ τοῖς πῶν ἀστιδοξάντων λόγοις ἀπαντῆσαι, οἷς προσερειδόμθου ἀχεις ἔρανῶ πυργῶσαι τὴν πλινθίαν ἐτόλμησαν, τοῖς τῶ αἰῶνος πρεσβεῖσις τὴν κτιστῶ φύσιν ὑπερσεμνυῶντες, κηζὶ τῆς αὐτῆς προεδείας τῶ σοφῶ, κηζὶ δυνατῶ, κηζὶ παγκάλα δημιουργῶ, κηζὶ κτίσει τῶν ὄλων ἀξιώσαντες.

Α'. Οὖν Δεισοτέλης (1) ε. ξ. αὐτῆς τῆς ὕλης ἐπιχειρῶν,
ἀφ-

(1) Φυσ. Α. "Υφ. 82.